

RTU studiju kurss "Kuģu vadīšana ārkārtējos apstākļos"

0J000 Latvijas Jūras akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	JA0081
Nosaukums	Kuģu vadīšana ārkārtējos apstākļos
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Arnis Bankovičs - Doktors, Asociētais profesors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 2.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV, EN
Anotācija	<p>Studiju kurss nodrošina kuģu vadītāju kompetenci izpildes līmenī kuģa dzīvotspējas jautājumos, kā arī sniedz teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas dzīvības aizsardzībā un glābšanā jūrā. Kuģu vadītāji iegūst teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - cīņā par kuģa dzīvotspēju ekstremālos apstākļos un ikdienā; - kuģa stāvokļa novērtēšanā avārijas apstākļos; - kuģa ugunsdrošības organizēšanā; - avārijoša kuģa vadīšanā. <p>Studiju kurss pilnībā atbilst STCW prasībām kompetences standartu nodaļai A-II/1. Studiju kursa saturs ietver IMO paraugkursta 7.03. rekomendācijas.</p> <p>Nepilna laika neklātienē studijas tiek organizētas pēc individuāli izstrādāta studiju plāna.</p>
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	<p>Studiju kursa mērķis ir iemācīt kuģu vadīšanas ārkārtējos apstākļos pamatus.</p> <p>Studiju kursa uzdevumi ir sniegt teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas cīņā ar uguni uz kuģa, cīņā pret ūdens ieplūšanu kuģa korpusā, kuģa noturības parametru izvērtēšanā dažādās ārkārtējās situācijās (pie kuģa sadursmes, uzsēšanās uz sēkļa), dzīvības aizsardzībai jūrā, cilvēku glābšanas organizēšanā ar plošiem un glābšanas laivām, sniegt zināšanas par meklēšanas un glābšanas (SAR) darbu organizāciju jūrā, par SAR struktūru un funkcijām, kā arī iepazīstināt ar SAR plānu.</p>
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	<p>Sagatavošanās semināriem:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kuģa apkalpes apmācība un sagatavošana cīņai par kuģa dzīvotspēju. 2. Sardzes organizācija kuģa dzīvotspējas nodrošināšanas jautājumos. 3. Sākotnējo bojājumu novērtēšana un kontrole. 4. Noturības novērtēšana un pasākumi kuģa jūrasspēju saglabāšanai dažādos kuģošanas apstākļos. 5. Līdzekļi kuģa glābšanai un kaitējumu ierobežošana pēc ugunsgrēka vai eksplozijas. 6. Rīcība kuģu sadursmes gadījumā. 7. Starptautiskā meklēšanas un glābšanas (SAR) sistēmas organizācija. 8. IAMSAR. 9. SAR operāciju plānošana, koordinatora notikuma vietā (OSC) uzdevumi un pienākumi. <p>Saskaņā ar individuālo uzdevumu studējošie patstāvīgi sagatavo prezentāciju un izklāsta sagatavoto materiālu pārējai auditorijai.</p>
Literatūra	<p>Obligātā / Obligatory:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. International Convention for the Safety of Life at Sea (SOLAS 74 as amended); 2. „International Safety Guide for Tankers”, Chamber of Shipping; 3. SAR 1979 konvencija; 4. SALVAGE 1989 konvencija. <p>Papildu / Additional:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. IAMSAR manual, volume III 2. IMO jūras sakaru standarta teicienu rokasgrāmata; 7. Starptautiskā signālu rokas grāmata (INTERCO); 8. SAR mācību rokasgrāmata, Kanādas krasta apsardze; 9. O. Sakss, Kuģu teorija, Rīga: LJA, 2004.
Nepieciešamās priekšzināšanas	Matemātika, fizika, tehniskā mehānika, kuģu uzbūve un teorija, kuģu vadīšana un sardzes dienests.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienē studijas		Nepilna laika neklātienē studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
1. Drošības pasākumi ārkārtas situācijās.	2	0	2	0
1.1. Jēdziens ārkārtējie apstākļi, definīcijas, apkalpes rīcība. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.1.1. Contingency plans for response to emergencies.	0	0	0	0
1.2. Rīcības plāni ārkārtas situācijās. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.1.1. Contingency plans for response to emergencies.	0	0	0	0
1.3. Pasažieru aizsardzība un drošība. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.1.2. Precautions for protection and safety of passengers in emergency situations.	0	0	0	0
2. Kuģa dzīvotspējas nodrošināšana.	2	4	2	4
2.1. Kuģa apkalpes apmācība un sagatavošana cīņai par kuģa dzīvotspēju. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.1.1. Contingency plans for response to emergencies.	0	0	0	0
2.2. Sardzes organizācija kuģa dzīvotspējas nodrošināšanas jautājumos. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.1.1. Contingency plans for response to emergencies.	0	0	0	0

3. Kuģa nenogremdējamības pasākumi.	4	4	4	4
3.1. Kuģa peldamība un korpusa ūdens necauraidības kontroles pasākumi. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.2.4. Initial damage assessment and control.	0	0	0	0
3.2. Sākotnējo bojājumu novērtēšana un kontrole. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.2.4. Initial damage assessment and control.	0	0	0	0
3.3. Rīcība ūdens ieplūdes gadījumā un pasākumi ūdens ieplūdes lokalizācijai. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.2.4. Initial damage assessment and control.	0	0	0	0
3.4. Cīņa par kuģa nenogremdējamību pēc avārijas. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.2.4. Initial damage assessment and control.	0	0	0	0
3.5. Noturības novērtēšana un pasākumi kuģa jūrasspēju saglabāšanai dažādos kuģošanas apstākļos. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.2.4. Initial damage assessment and control.	0	0	0	0
4. Kuģa uguns aizsardzības pasākumi	4	4	4	4
4.1. Novērošana un darbs ar uguns bīstamiem materiāliem un vielām. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.2.5. Means of limiting damage and salving ship following fire or explosion.	0	0	0	0
4.2. Elektrisko ierīču un atklāta uguns izmantošana uz kuģa. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.2.5. Means of limiting damage and salving ship following fire or explosion.	0	0	0	0
4.3. Metināšanas darbu organizācija dažādos kuģa ekspluatācijas apstākļos. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.2.5. Means of limiting damage and salving ship following fire or explosion.	0	0	0	0
4.4. Kuģa ugunsdzēsšanas plāns un apkalpes rīcība ugunsgrēka gadījumā. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.2.5. Means of limiting damage and salving ship following fire or explosion.	0	0	0	0
4.5. Līdzekļi kuģa glābšanai un kaitējumu ierobežošana pēc ugunsgrēka vai eksplozijas. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.2.5. Means of limiting damage and salving ship following fire or explosion.	0	0	0	0
5. Kuģa uzšēšanās uz grunts.	1	0	1	0
5.1. Rīcība pēc kuģa uzšēšanās uz grunts. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.2.2. Actions to be Taken on Grounding.	0	0	0	0
5.2. Pasākumi kuģa noņemšanai no sēkļa. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.2.2. Actions to be Taken on Grounding.	0	0	0	0
6. Kuģa sadursmes situācija.	1	4	1	4
6.1. Rīcība kuģu sadursmes gadījumā. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.2.3. Actions following a collision.	0	0	0	0
6.2. Pasākumi pēc sadursmes attiecībā uz otru kuģi. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.2.3. Actions following a collision.	0	0	0	0
7. Rīcība un kuģa manevrēšana nestandarta situācijās.	6	3	6	3
7.1. Kuģa apzināta uzšēdināšana uz grunti. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.2.1. Precautions when beaching a vessel.	0	0	0	0
7.2. Avarējoša kuģa vadīšana. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.2.3. Actions following a collision.	0	0	0	0
7.3. Manevrēšana ugunsgrēka gadījumā uz kuģa. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.2.5. Means of limiting damage and salving ship following fire or explosion.	0	0	0	0
7.4. Manevrēšana palīdzības sniegšanas gadījumā citam avarējušam kuģim. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.3.3. Measures for Assisting a Vessel in Distress.	0	0	0	0
7.5. Kārtība kuģa atstāšanai. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.2.6. Procedures for abandoning ship.	0	0	0	0
7.6. Avārijas stūrēšanas iekārtas izmantošanas kārtība. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.2.7. Use of auxiliary steering gear and rigging jury steering arrangements.	0	0	0	0
8. Nelaimē cietušo meklēšana un glābšana un palīdzības sniegšana avarējušam kuģim.	8	6	8	6
8.1. Cilvēku glābšana no avarējoša kuģa vai vraka. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.3.1. Rescue of persons from a vessel in distress or from a Wreck.	0	0	0	0
8.2. Rīcība avārijas situācijām ostā. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.3.2. Actions for emergencies in port.	0	0	0	0
8.3. Palīdzības sniegšana briesmās nonākušam kuģim. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.3.3. Measures for assisting a vessel in distress.	0	0	0	0
8.4. Avarējoša kuģa sagatavošana vilkšanai, vilkšana, vadīšana. STCW A-II/1 MC 7.03 1.5.2.8. Arrangements for towing and being towed.	0	0	0	0
8.5. Starptautiskā meklēšanas un glābšanas (SAR) sistēmas organizācija. STCW A-II/1 MC 7.03 1.6.1.1. IAMSAR Manual.	0	0	0	0
8.6. IAMSAR. STCW A-II/1 MC 7.03 1.6.1.1. IAMSAR Manual.	0	0	0	0
8.7. SAR operāciju plānošana, koordinatora notikuma vietā (OSC) uzdevumi un pienākumi. STCW A-II/1 MC 7.03 1.6.1.1. IAMSAR Manual.	0	0	0	0
8.8. Medicīniskā evakuācija. STCW A-II/1 MC 7.03 1.6.1.1. IAMSAR Manual.	0	0	0	0
8.9. Meklēšana un glābšana. STCW A-II/1 MC 7.03 1.6.1.1. IAMSAR Manual.	0	0	0	0
Kopā:	28	25	28	25

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
--------------------------------	------------------------------

<p>Zināšanas.</p> <p>Pārzina piesardzības pasākumus pasažieru aizsardzībai un drošībai avārijas situācijās.</p> <p>Pārzina sākotnējos pasākumus, kas jāveic pēc sadursmes vai uzskriešanas uz sēkļa, bojājumu sākotnējais novērtējumu un novēršanu (damage control).</p> <p>Praktiski pārzina noturības, galsveres un slodžu tabulas, diagrammas un slodžu aprēķināšanas aprīkojumu un to piemērošanu.</p> <p>Pārzina IMO Tirdzniecības kuģu meklēšanas un glābšanas rokasgrāmatas (MERSAR) saturu.</p>	<p>Metodes.</p> <p>Pārbaudes testi, dalība semināros, eksāmens.</p> <p>Kritēriji.</p> <p>Tiek precīzi noteikts avārijas situācijas veids un apmērs. Sākotnējie pasākumi un, ja vajadzīgs, kuģa manevri ir saskaņā ar avārijas rīcības plāniem un atbilst situācijas steidzamībai un avārijas situācijas veidam.</p> <p>Briesmu vai avārijas signāls tiek nekavējoties atpazīts. Tiek pildīti un ievēroti avārijas rīcības plāni un instrukcijas, ko paredz pastāvīgie rīkojumi (standing orders).</p> <p>Pasākumi, lai nodrošinātu un saglabātu kuģa ūdensnecaurlaidību, atbilst pieņemtajai praksei.</p>
<p>Prasmes.</p> <p>Izprot procedūras, kuras jāizmanto personu glābšanai jūrā, palīdzības sniegšanai kuģim briesmās, reaģēšanai avārijas situācijās, kas rodas ostā.</p> <p>Izprot pamatpasākumus, kas jāveic peldspējas daļējas zaudēšanas gadījumā.</p> <p>Izprot ūdensnecaurlaidības pamatprincipus.</p>	<p>Metodes.</p> <p>Pārbaudes testi, dalība semināros, eksāmens.</p> <p>Kritēriji.</p> <p>Tiek precīzi noteikts avārijas situācijas veids un apmērs. Sākotnējie pasākumi un, ja vajadzīgs, kuģa manevri ir saskaņā ar avārijas rīcības plāniem un atbilst situācijas steidzamībai un avārijas situācijas veidam.</p> <p>Briesmu vai avārijas signāls tiek nekavējoties atpazīts. Tiek pildīti un ievēroti avārijas rīcības plāni un instrukcijas, ko paredz pastāvīgie rīkojumi (standing orders).</p> <p>Pasākumi, lai nodrošinātu un saglabātu kuģa ūdensnecaurlaidību, atbilst pieņemtajai praksei.</p>
<p>Kompetences.</p> <p>Spēj reaģēt avārijas situācijās.</p> <p>Spēj reaģēt uz briesmu signālu jūrā.</p> <p>Spēj manevrēt kuģi nestandarta situācijā.</p> <p>Spēj saglabāt kuģa jūrasspēju.</p>	<p>Metodes.</p> <p>Pārbaudes testi, dalība semināros, eksāmens.</p> <p>Kritēriji.</p> <p>Tiek precīzi noteikts avārijas situācijas veids un apmērs. Sākotnējie pasākumi un, ja vajadzīgs, kuģa manevri ir saskaņā ar avārijas rīcības plāniem un atbilst situācijas steidzamībai un avārijas situācijas veidam.</p> <p>Briesmu vai avārijas signāls tiek nekavējoties atpazīts. Tiek pildīti un ievēroti avārijas rīcības plāni un instrukcijas, ko paredz pastāvīgie rīkojumi (standing orders).</p> <p>Pasākumi, lai nodrošinātu un saglabātu kuģa ūdensnecaurlaidību, atbilst pieņemtajai praksei.</p>

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Pārbaudes testi	30
Dalība semināros	20
Eksāmens	50
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	2.0	18.0	10.0	0.0	*		